

Nadwiślański Oddział Straży Granicznej

<https://nadwislanski.strazgraniczna.pl/wis/aktualnosci/44537,80-rocznica-utworzenia-Armii-Krajowej.html>
28.07.2024, 10:10

80. rocznica utworzenia Armii Krajowej

14.02.2022 Dagmara Bielec

Dzisiaj (14 lutego 2022 roku) przypada 80. rocznica utworzenia Armii Krajowej, organizacji konspiracyjnej działającej na terenie całej okupowanej Polski i poza jej granicami w okresie II wojny światowej. Kontynuowała wszystkie działania Związku Walki Zbrojnej i przejmowała jego struktury. W kulminacyjnym momencie do Armii Krajowej należało 380 tysięcy osób. Była symbolem oporu i wzorem dla innych państw, które także próbowały tworzyć własne państwa podziemne.

14 lutego 1942 r. Naczelnny Wódz gen. Władysław Sikorski powołał Armię Krajową (AK). Założeniem do stworzenia AK stała się powołana w nocy z 26 na 27 września 1939 r., tuż przed kapitulacją Warszawy, Służba Zwycięstwu Polski. Jej dowódcą został gen. Michał Karaszewicz-Tokarzewski. SZP została następnie przekształcona w Związek Walki Zbrojnej (ZWZ) z komendantem, gen. Kazimierzem Sosnkowskim, który przedostał się do Francji po kampanii wrześniowej. W związku z tym, że dowodzenie organizacją spoza kraju powodowało wiele trudności, po kapitulacji Francji w czerwcu 1940 r. Naczelnny Wódz przesłał depezę na podstawie której mianował

Logo 80. rocznicy utworzenia AK.

ówczesnego płk. Stefana Roweckiego zastępcą komendanta z prawem podejmowania pilnych decyzji w razie braku kontaktu z rządem emigracyjnym. 14 lutego 1942 roku ZWZ został przemianowany na Armię Krajową, a dzień ten jest uznawany za utworzenie AK.

Armia Krajowa była ochotniczym wojskiem Polskiego Państwa Podziemnego. Wchodziła w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej. Jej strategicznym celem było przygotowanie i wywołanie ogólnopolskiego powstania. W czasie II wojny światowej Armia Krajowa była największym w Europie podziemnym wojskiem zorganizowanym do walki z okupantem niemieckim (i sowieckim). W 1944 r. jej liczebność sięgała ponad 350 tys. zaprzysiężonych żołnierzy, w tym ok. 10 tys. oficerów i ok. 35-40 tys. ochotników walczących w oddziałach leśnych.

Walka prowadzona przez AK była rozwijana na skalę niespotykaną w żadnym innym kraju okupowanej Europy. Wyróżniała ją ogromna różnorodność działań: wywiad, kontrwywiad, dywersja, niepodległościowa propaganda, łączność kurierska i radiowa, szkolenie kadr, legalizacja, pozyskiwanie broni, produkcja środków walki, a także obecność konspiracyjna w obozach jenieckich i obozach zagłady.

Armia Krajowa stawiała nie tylko na bezpośrednią walkę z Niemcami, ale przede wszystkim na codzienne akcje sabotażowe, które miały utrudniać im administrowanie terenami okupowanymi. W realizację wszystkich tych akcji musiały być zaangażowane dziesiątki tysięcy osób, a każda z nich – decydując się zaszkodzić Niemcom, bez względu na to czy chodziło o zamach, sabotowanie pracy fabryki czy wykonanie napisu na murze – za każdym razem narażała swoje życie.

Do najbardziej znanych akcji przeprowadzonych przez AK należy m.in. akcja pod Arsenalem, zamach na Franza Kutscherę oraz zamach na Wilhelma Koppe. Pod koniec 1943 roku Armia Krajowa odpowiedzialna była za przeprowadzenie akcji „Burza” (próba zajęcia terenów wschodnich, zanim wejdą tam Sowieci zakończyła się klęską), jak i przebieg Powstania Warszawskiego.

Upadek Powstania to właściwie koniec bardziej aktywnej działalności Armii Krajowej. Generał „Bór” Komorowski ówczesny dowódca AK dostał się do niemieckiej niewoli. Na swojego następcę, jako komendanta AK wyznaczył generała Leopolda Okulickiego. Armia Krajowa była jednak już coraz słabsza, tysiące jej członków zginęło w powstaniu, tysiące dostało się do niewoli, a kolejni byli rozbrajani lub zabijani przez nadciągające wojska

sowieckie.

AK została rozwiązana 19 stycznia 1945 r. przez gen. Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka”. W sytuacji zajmowania Polski przez okupanta sowieckiego, byłym żołnierzom Armii Krajowej polecono wówczas prowadzenie dalszej działalności „w duchu odzyskania pełnej niepodległości państwa i ochrony ludności polskiej przed zagładą”.